

Sygn. akt: II C 29/22

WYROK

W IMIENIU RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 września 2023 r.

Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, Wydział II Cywilny

w składzie:

Przewodnicząca : Sędzia Izabela Śwital

Protokolant : protokolant sąd. O. S.

po rozpoznaniu w dniu 14 września 2023 r. w Poznaniu na rozprawie

sprawy z powództwa R. P.

przeciwko (...) 1 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

I. oddała powództwo.

II. Nie obciąża powoda kosztami procesu w zakresie przekraczającym uiszczoną opłatę sądową w kwocie 500 zł.

Sędzia Izabela Śwital

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 3 czerwca 2023 r., uzupełnionym w piśmie z dnia 9 stycznia 2023 r. (k. 50 akt) powód – R. P. wystąpił przeciwko pozwanemu – (...) 1 Funduszowi Inwestycyjnemu Zamkniętemu Niestandaryzowanemu Funduszowi Sekurytyzacyjnemu w W. z żądaniem pozbawienia w całości wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego nr 966/12 z dnia 16 kwietnia 2012 r. – opatrzonego sądową klauzulą wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 27 czerwca 2012 r. w sprawie o sygn. XI Co 982/12.

Nadto powód wniósł o zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania, a w razie oddalenia powództwa – o nie obciążanie go kosztami (pismo z dnia 25 kwietnia 2023 r. – k. 99 akt).

W uzasadnieniu powód powołał się na nieistnienie zobowiązania stwierdzonego w tytule wykonawczym objętym pozwem, wskazując, iż kredyt stanowiący podstawę wydania bankowego tytułu egzekucyjnego opatrzonego następnie klauzulą wykonalności w sprawie XI Co 982/12 został wyłudzony przez nieznaną osobę przy użyciu skradzionego powodowi dowodu osobistego.

W odpowiedzi na pozew z dnia 17 marca 2023 r.(k. 81) pozwany Fundusz wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany podniósł brak legitymacji procesowej biernej w przedmiotowej sprawie i niemożność formalnego prowadzenia egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego objętego pozwem.

W piśmie z dnia 25 kwietnia 2023 r. (k. 98 akt) powód wniósł o zawiadomienie o toczącym się procesie oraz wezwanie do udziału w sprawie w charakterze interwenienta ubocznego w trybie art. 84 kpc wierzyciela wskazanego w treści tytułu wykonawczego objętego pozwem, tj. (...) Bank (...) S.A. w W.”.

(...) S.A. w W., któremu na zarządzenie z dnia 26 czerwca 2023 r. (k. 111 akt) doręczono pismo powoda z dnia 25 kwietnia 2023 r. (116 akt), nie zgłosił przystąpienia do sprawy w charakterze interwenienta ubocznego.

Postanowieniem z dnia 29 grudnia 2022 r. (k. 47 akt) Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Poznań Nowe Miasto i W. w P. zwolnił powoda na jego wniosek od kosztów sądowych w sprawie w zakresie opłaty sądowej od pozwu powyżej kwoty 500 zł.

Sąd ustalił i zważył co następuje:

Postanowieniem z dnia 27 czerwca 2012 r. w sprawie XI Co 982/12 Sąd Rejonowy w Toruniu nadał klauzulę wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nr 966/12 z dnia 16 kwietnia 2012 r. na rzecz wierzyciela – (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w W. przeciwko dłużnikowi – R. P.. Bankowy tytuł egzekucyjny opatrzony sądową klauzulą wykonalności w sprawie XI Co 982/12 stwierdzał istnienie zadłużenia R. P. z tytułu udzielenia pożyczki gotówkowej na podstawie umowy nr (...) z dnia 18 marca 2011 r.

Dowód – b.t.e. oraz postanowienie Sądu z dnia 27 czerwca 2012 r. (k. 7 i 27 akt XI Co 982/12)

W lipcu 2012 r. na wniosek wierzyciela - (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w W. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Poznań nowe Miasto i W. w P. – P. Ś. wszczął przeciwko dłużnikowi – R. P. postępowanie egzekucyjne w sprawie o sygn. akt Km 1847/12 celem wyegzekwowania od dłużnika należności stwierdzonej w tytule wykonawczym w sprawie XI Co 982/12. Postanowieniem z dnia 13 maja 2013 r. organ egzekucyjny umorzył w trybie art. 825 pkt 1 kpc przedmiotowe postępowanie na wniosek wierzyciela oraz orzekł o kosztach postępowania.

Dowód – wydruk akt komorniczych Km 1847/12, prowadzonych w formie elektronicznej

W toku egzekucji prowadzonej w sprawie Km 1847/12 nie wyegzekwowano na rzecz wierzyciela - (...) S.A w W. żadnej kwoty.

Dowód – pismo Komornika z dnia 24 kwietnia 2023 r. (k. 97 akt niniejszej sprawy)

Postanowieniem z dnia 21 października 2021 r. Komenda Powiatowa Policji w Z. umorzyła śledztwo w sprawie przedłożenia nierzetelnych dokumentów co do okoliczności zawarcia w dniu 18 marca 2011 r. w Banku (...) S.A. Oddział w Z. umowy pożyczki nr (...) celem wyłudzenia kwoty 25515,99 zł. i posłużenia się przy zawieraniu umowy danymi osobowymi R. P., tj. o przestępstwo z art. 297 1 kk i art. 286 1 kk i art. 190a § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk – wobec niewykrycia sprawcy. W uzasadnieniu decyzji wskazano na utratę dowodu osobistego przez R. P. na początku marca 2012 r. oraz treść opinii biegłego z dziedziny badań dokumentów, który stwierdził, iż podpisy na umowie pożyczki z dnia 18 marca 2011 r. nie są autentycznymi podpisami powoda.

Dowód – postanowienie Policji (k. 5 akt niniejszej sprawy)

Na podstawie umowy przelewu wierzytelności z dnia 20 marca 2013 r. wierzytelność Banku (...) S.A. w W. wobec powoda – R. P. z tytułu pożyczki gotówkowej nr (...) z dnia 18 marca 2011 r. została przeniesiona na pozwanego w niniejszej sprawie, tj. (...) 1 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny w W..

Dowód – pismo Banku (...) S.A. w W. z dnia 24 stycznia 2022 r. (k. 129 akt X Cz 74/21 – XI Co 982/12)

Powód R. P. zamieszkuje wraz z żoną i czwórką małoletnich dzieci w domu stanowiącym współwłasność teścia powoda. Dochody rodziny ograniczają się do wynagrodzenia powoda – ok. 2.200 zł. netto miesięcznie oraz świadczeń socjalnych na rodzinę co razem z wynagrodzeniem powoda stanowi łącznie kwotę ok. 5.000 zł.

Koszty utrzymania domu obejmujące opłaty za prąd, gaz, media, wodę, wywóz śmieci i ubezpieczenie oraz koszty opału, wynoszą w sezonie grzewczym ok. 2.000 – 2.5000 zł. miesięcznie. Dodatkowo powód ponosi koszty opłat za przedszkole dwójki dzieci – ok. 400 zł. i koszty zajęć dodatkowych dla dzieci – ok. 600 zł.

- informacyjne wysłuchanie powoda – k. 124 akt niniejszej sprawy, oświadczenie powoda z dnia 6 września 2022 r. – k. 22 akt sprawy, oświadczenie majątkowe z 19 lipca 2022 r. – k. 14 akt sprawy

Powyższych ustaleń faktycznych Sąd dokonał w oparciu o twierdzenia powoda, a także w oparciu o nie kwestionowane przez strony i nie budzące wątpliwości Sądu dokumenty zawarte w aktach niniejszej sprawy (postanowienie o umorzeniu śledztwa (...) – k. 5 niniejszych akt; pismo Komornika z 24 kwietnia 2023 r. – k. 97 nin. akt), aktach sprawy XI Co 982/12 (b.t.e. z 16 kwietnia 2012 r. – k. 7 akt; postanowienie Sądu z dnia 27 czerwca 2012 r. – k. 27 akt, pismo (...) S.A w W. z 24 stycznia 2022 r. – k. 129) oraz sprawy egzekucyjnej Km 1847/12 Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Poznań Nowe Miasto i W. w P. – P. Ś. (postanowienie o umorzeniu postępowania – k. 22 akt).

Przedmiotowe powództwo podlegało oddaleniu.

Zgodnie z treścią przepisu art. 840 § 1 kpc, stanowiącego podstawę powództwa w niniejszej sprawie, dłużnik może w drodze procesu żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia jeżeli przeczy zdarzeniom na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście - pkt 1 powołanego § 1 art. 840 kpc. Nadto - jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy niedopuszczalne.

Powód w przedmiotowej sprawie powołuje się na nie istnienie wierzytelności stwierdzonej tytułem wykonawczym wystawionym przeciwko niemu w sprawie XI Co 982/12, a zatem kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym nie będącym orzeczeniem sądu (art. 840 § 1 pkt 1 kpc), a mianowicie wierzytelność Banku (...) S.A. w W. z tytułu pożyczki gotówkowej nr (...) z dnia 18 marca 2011 r. stwierdzoną w bankowym tytule egzekucyjnym nr (...) z dnia 16 kwietnia 2012 r.

Niezależnie od wykazanej dokumentami okoliczności, iż przedmiotowa umowa pożyczki, z której wynika roszczenie stwierdzone tytułem, nie została zawarta przez powoda, powództwo nie mogło zostać uwzględnione z uwagi na brak legitymacji procesowej biernej po stronie pozwanego w niniejszej sprawie (...) 1 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny w W.. Legitymacja procesowa czyli zdolność do bycia stroną powodową bądź pozwaną w konkretnym postępowaniu cywilnym, jest przesłanką merytoryczną wynikającą z prawa materialnego, bądź procesowego (jak w przedmiotowej sprawie), warunkującą udzielenie ochrony prawnej na drodze sądowej. Jej brak prowadzi do oddalenia powództwa.

Sąd podziela utrwalony w orzecznictwie (zob. uzasadnienie wyroku SA w Warszawie z 17.11.2014 r., I ACa 709/14, LEX nr 1621237 oraz wyroku SO w Warszawie z 4.10.2018 r., III C 605/18, LEX nr 2605281) i piśmiennictwie pogląd, iż legitymację procesową w sprawach o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności (art. 840 kpc) mają zasadniczo strony oznaczone w tytule wykonawczym jako wierzyciel i dłużnik. Podmiotem legitymowanym biernie w przypadku powództw opozycyjnych jest wierzyciel oznaczony w tytule wykonawczym, przy czym chodzi tu zarówno o osobę wskazaną w charakterze wierzyciela w tytule egzekucyjnym (w przypadku tytułów podlegających wykonaniu bez zaopatrywania w sądową klauzulę wykonalności), jak i o wierzyciela, na rzecz którego nadano klauzulę wykonalności, np. będącego nabywcą uprawnień stwierdzonego w tytule egzekucyjnym (zob. M. Uliasz, Strony procesu w sprawie o pozbawienie lub ograniczenie wykonalności [w:] Komentarz do spraw z zakresu postępowania zabezpieczającego i egzekucyjnego, LexisNexis 2013). Legitymację bierną ma zatem w tego rodzaju powództwach wyłącznie osoba wskazana w tytule wykonawczym jako uprawniona (B. Swaczyna, Powództwo opozycyjne [w:] Hipoteka umowna na nieruchomości, Kraków 1999), a zatem osoba, która wystąpić może z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego i w toczącym się postępowaniu egzekucyjnym korzystać z praw wierzyciela.

Takim podmiotem z pewnością nie jest pozwany w niniejszej sprawie Fundusz - (...) 1 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny w W.. Pozwany nie figuruje w treści tytułu wykonawczego w sprawie XI Co 982/12, a zarazem jako nabywca wierzytelności stwierdzonej w bankowym tytule egzekucyjnym, nie może obecnie uzyskać na swoją rzecz klauzuli wykonalności, ani doprowadzić do wszczęcia postępowania egzekucyjnego w trybie art. 804(2) kpc czy też jego kontynuacji w trybie art. 804 (1) kpc.

Przepis art. 788 § 1 kpc nie stanowi podstawy do nadania klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi wykonawczemu na rzecz nabywcy uprawnienia stwierdzonego tym tytułem, nie jest bowiem dopuszczalne nadanie klauzuli wykonalności na rzecz niebędącego bankiem nabywcy wierzytelności objętej bankowym tytułem egzekucyjnym po zaopatrzeniu go w sądową klauzulę wykonalności, jak w przedmiotowej sprawie (por. uchwała z dnia 18 kwietnia 1996 r., III CZP 194/95, OSNC 1996, nr 7-8, poz. 101, uchwała z dnia 2 kwietnia 2004 r., III CZP 9/04, OSNC 2005, nr 6, poz. 98). Na skutek uchylenia z dniem 27 listopada 2015 r. art. 96 – 98 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U.2022.2324 t.j. z dnia 2022.11.15), a także na skutek wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 kwietnia 2015 (sygn. akt P 45/12) wierzyciel – fundusz sekurytyzacyjny, nie będący bankiem nie korzystał i nie mógł skorzystać z tzw. przywileju bankowego i nie może także uzyskać na swoją rzecz klauzuli wykonalności na bankowy tytuł egzekucyjny wystawiony na rzecz poprzednika prawnego, ani też uzyskać tytułu w trybie art. 793 kpc bądź 794 kpc. W konsekwencji, fundusz sekurytyzacyjny, będący nabywcą wierzytelności banku, może jedynie dochodzić tej wierzytelności w odrębnym procesie przed sądem (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2009 r., III CZP 65/09, OSNC 2010, nr 4, poz. 51).

Należy przy tym zauważyć, iż pomimo podniesionej w przedmiotowej sprawie i nie kwestionowanej okoliczności cesji wierzytelności stwierdzonej w bankowym tytule egzekucyjnym objętym sądową klauzulą wykonalności w sprawie XI Co 982/12 (k. 129 akt XI Co 982/12), w obrocie prawnym pozostaje tytuł wykonawczy, który stwierdza, że przymiot wierzyciela przysługuje Bankowi (...) S.A. w W. – nie będącemu stroną w niniejszej sprawie, co z uwagi na wynikający z art. 804 kpc zasadniczy zakaz badania przez organ egzekucyjny zasadności obowiązku objętego tytułem mogłoby stanowić potencjalne zagrożenie prowadzenia przez ten bank egzekucji przeciwko powodowi (bank nie będący stroną w niniejszym procesie, nawet jeśli fizycznie nie dysponuje tytułem wykonawczym, ma wciąż formalną potencjalną możliwość uzyskania na swoją rzecz tytułu wykonawczego choćby w drodze wniosku z art. 794 kpc.

Biorąc pod uwagę powyższe, w związku z brakiem legitymacji procesowej biernej po stronie pozwanego w niniejszej sprawie (...) 1 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny w W., na podstawie art. 840 § 1 kpc oddalono powództwo, jak w punkcie 1 wyroku.

Sąd na podstawie art. 102 kpc odstąpił od obciążenia powoda jako strony przegrywającej sprawę kosztami procesu w trybie art. 98 § 1 kpc w zakresie przekraczającym zwolnienie od kosztów sądowych udzielone tymczasowo postanowieniem Referendarza Sądowego z dnia 29 grudnia 2022 r. (k. 47 akt), tj. w zakresie przekraczającym uiszczoną przez powoda kwotę 500 zł. tytułem części opłaty sądowej. Na koszty procesu w niniejszej sprawie składały się oprócz pozostałej części opłaty sądowej, od których ponoszenia został tymczasowo zwolniony (cała opłata sądowa od pozwu wynosi 2.110 zł.), również koszty zastępstwa prawnego pozwanego w kwocie 3.600 zł. (§ 2 pkt 5 w zw. z § 15 pkt 1 i § 16 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych), a to z uwagi na trudną sytuację majątkową i rodzinną powoda, posiadającego na swoim utrzymaniu pięcioro osób, w tym czworo małoletnich dzieci i utrzymującego rodzinę wyłącznie z wynagrodzenia za pracę w kwocie ok. 2.200 zł. netto oraz świadczeń socjalnych. Dla zastosowania w niniejszej sprawie przepisu art. 102 kpc znaczenie mają też formalne powody oddalenia powództwa przez Sąd oraz okoliczności przedmiotowej sprawy, w której powód działając samodzielnie - bez profesjonalnej pomocy prawnej, w uzasadnionych okolicznościach subiektywnym przekonaniu o potrzebie obrony przed niezasadną windykacją ze strony pozwanego roszczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym, podjął czynności procesowe w trybie art. 840 § 1 kpc, które okazały się ostatecznie wadliwe.

Sędzia Izabela Śwital